

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมอาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมอาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตร โดยนำข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับความต้องการในการสร้างหลักสูตร จากผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ครู วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเหมือง ศึกษาสภาพชุมชน ศึกษาฐานข้อมูลท้องถิ่นและการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดกรอบหลักสูตรฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชาการจัดเวลาเรียน สารการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง และปรับปรุงหลักสูตร โดยประมวลจากการตรวจสอบ แล้วจึง นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านเหล่า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 14 คน และประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทำงาน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการสร้างหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนการงานอาชีพ และเทคโนโลยี และประเด็นสนทนากลุ่ม 2) เครื่องมือในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ แบบประเมิน โครงร่างหลักสูตร แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้นนำมา

ปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าเฉลี่ย (Mean)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมืองและเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม อาชีพท้องถิ่น : การทำเหมือง รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 14 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 14 คน ครูโรงเรียนวัดบ้านเหล่า จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม แบบประเมิน หลักสูตรแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบประเมินความพึงพอใจและแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ขั้นตอนการสร้างหลักสูตรใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ขั้นตอนการใช้หลักสูตรใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้หาความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง โดยมีองค์ประกอบได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง พบว่านักเรียนมีความสนใจในการเรียนเรื่องอาชีพท้องถิ่น : การทำเหมืองและตั้งใจทำกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กล่าวซักถาม กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ หลากหลายรูปแบบ ทำงานเป็นกลุ่มและวางแผนแบ่งงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างมุ่งมั่น

2. การประเมินหลักสูตร ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ โดยประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตพบว่า การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 รวมค่าเฉลี่ย 4 ด้านเท่ากับ 4.81 อยู่ในระดับ มากที่สุด แสดงว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม นำไปใช้ได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง พบว่านักเรียนมีความสนใจในการเรียนเรื่องอาชีพท้องถิ่น : การทำเมี่ยง และตั้งใจทำกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กล่าวซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ทำงานเป็นกลุ่มและวางแผนแบ่งงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างมุ่งมั่น

1.1 ผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าหน่วยงานต่างๆ มีนโยบายให้สถานศึกษา องค์กรชุมชนสร้างจิตสำนึก ร่วมกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 7 มาตรา 27 และมาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ ทำให้สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสาระเพิ่มเติมที่มาจากสภาพปัญหาของท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550) กำหนดว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและการเผยแพร่ตามหลักวิชาการ

ผลการสำรวจความต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง จากบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนวัดบ้านเหล่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ทั้งหมดมีความต้องการให้นักเรียนได้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง เนื่องจากการเป็นอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมิให้สูญหาย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วลัยยา ศิริกล้า (2550) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง เกษตรอินทรีย์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กาญจนา เฟื่องศรี (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์บายศรี ด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บุญรอง ทาสมบุรณ์ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำปลาสาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชนพรณ์ โกพัฒน์ตา (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เครื่องดื่มจากพืชสมุนไพรในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หอมไกร มีมะจำ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวจากไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บานเย็น แก้วศรีสุข (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาหารจากกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนาวา ศรีษะเนตร (2553) ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำน้ำปลาจากปลา ร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สนับสนุนให้มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับท้องถิ่น และการนำปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.2 ผลการสร้างหลักสูตร สถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี เนื่องจากหลักสูตรที่สร้างขึ้นได้ใช้ข้อมูลที่เป็นบริบทของพื้นที่เป็นฐาน จึงมีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ส่วนประกอบของหลักสูตรมีความสัมพันธ์กัน มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้ เหมาะสมกับวัยที่จะเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นผ่านกระบวนการขั้นตอนการพัฒนาอย่างมีระบบ และมีวิธีการที่เหมาะสม โดยจะเห็นว่ามีการศึกษาความต้องการของชุมชน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองนักเรียน ก่อนจะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นตัวกำหนดแนวทางในการสร้างหลักสูตรดังที่ ทาบา (Taba, 1962 : 12) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ สำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็น

ต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากวิเคราะห์ความต้องการแล้วเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และความสามารถของผู้เรียน จัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดประสบการณ์การเรียนรู้และกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมิน การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ยังมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ ราฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler อ้างถึงใน รุจิรัฐ ภูสาระ, 2545 : 8) ที่กล่าวว่า โครงสร้างของหลักสูตรมี 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย ประสบการณ์ วิธีการจัดประสบการณ์ และวิธีการประเมิน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 11) ที่ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ คือ จุดประสงค์ สาระความรู้ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 2) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ วิสัยทัศน์ จุดหมาย สาระสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน เวลาเรียน เกณฑ์การจบการศึกษา และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษา

ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรสามารถใช้ได้และสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งหลักสูตรที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี วงศ์แสง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การละเล่นพื้นบ้านล้านนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โครงสร้างหลักสูตรสอดคล้องตามความต้องการของนักเรียน และท้องถิ่น ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับ ดี เห็นด้วยอย่างยิ่ง หลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การละเล่นพื้นบ้านล้านนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การละเล่นพื้นบ้านล้านนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับ มาก

1.3 ผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเหมือง การปฏิบัติกิจกรรมโดยการศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การสืบค้น การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีความสนใจที่จะซักถาม และลงมือปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เนื้อหาและแหล่งเรียนรู้เป็น

สิ่งที่อยู่ในชุมชนของนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริงในชุมชน ตลอดจนนักเรียนเป็นบุคคลในท้องถิ่นทำให้เกิดความรัก ห่วงเห่นและภาคภูมิใจในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น สอดคล้องกับ อุดม เขียววงศ์ (2545 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชน จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะ ความชำนาญของแรงงานฝีมือ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและรักษา ภูมิปัญญาไทยเอาไว้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการอพยพแรงงานออกจากชนบท ช่วยให้เกิดการจ้างงาน ในท้องถิ่นอันจะนำมาซึ่งการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และความเจริญ ส่งผลให้ครอบครัวและ ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นก่อให้เกิดความเข้มแข็ง อันเป็นสาเหตุให้สามารถลดปัญหา ชุมชนล่มสลายลงได้ และสอดคล้องกับ วิไล กันทะใจ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ภูมิปัญญาไทยในดงล้านนา พบว่า ชุมชนมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ สภาพสถานศึกษาและภาวะปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับ ดี นักเรียนและชุมชนมี ความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ภูมิปัญญาไทยในดงล้านนา คมคาย เขียวบาล (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลักสูตรผลิตภัณฑ์จาก สมุนไพรในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม สอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในท้องถิ่นของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยร้อยละ 80.42 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนมีทักษะ การปฏิบัติงาน เฉลี่ยร้อยละ 97.32 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรหลักสูตรผลิตภัณฑ์จาก สมุนไพรในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินหลักสูตร

ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จากการนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และทำการประเมินหลักสูตร โดยใช้รูปแบบซีบีบี (CIPP Model) พบว่าการประเมินด้านบริบท ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมิน ผ่าน ด้านปัจจัยเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมิน ผ่าน ด้านกระบวนการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมิน ผ่าน ส่วนด้านผลผลิต นักเรียนร้อยละ 85.71 มีผลการเรียน ระดับ 3 ขึ้นไป และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร มีผลเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.35 อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ สุภาพ ฤทธิมหา (2550 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นนาฏศิลป์พื้นบ้าน ชุมนรำผ้ามัดหมี่ขอมคราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมและองค์ประกอบของหลักสูตร

มีความสอดคล้องกัน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนมีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์พื้นบ้าน ชูคร่าผ้ามัดหมี่ย้อมคราม เฉลี่ยร้อยละ 82.16 ในด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ด้านการเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดี มีทักษะกระบวนการทำงานและทักษะการดำเนินชีวิต การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งการเรียนจากการปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงานสามารถทำงานตามขั้นตอน มีความรับผิดชอบ รู้จักการร่วมมือในการทำงาน และรักการทำงาน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสมคุ้มค่า และมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิชาการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดออม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 3) ด้านทักษะการปฏิบัติงาน พบว่า นักเรียนทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 71.42 ความถูกต้องของผลงาน อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 57.14 มีการวางแผนก่อนการทำงาน มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอน และความประณีตของผลงาน อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 35.71 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริง ทักษะกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 4) ผลการประเมินชิ้นงานโดยภาพรวม พบว่า การทำงานเสร็จทันเวลา อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 71.42 การสืบค้นเนื้อหาสาระของงาน อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 57.14 และการนำเสนองาน ทักษะการบันทึกข้อมูลอยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 42.85

ข้อเสนอแนะ

จากการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น : การทำเมี่ยง ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหาร

1.1.1 สถานศึกษาควรได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่น โดยการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อและทำสื่อ อุปกรณ์ เอกสารประกอบหลักสูตร เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ครูผู้สอนมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้กับโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

1.1.2 ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบและได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ให้ความรู้ความเข้าใจ และขอความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการ

1.2 ครูผู้สอน

1.2.1 ก่อนที่ผู้สอนจะนำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ และศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจเพื่อให้นำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้สอนสามารถปรับขยายให้มากหรือน้อยได้ตามความเหมาะสม เพราะหลักสูตรเน้นที่ทักษะการปฏิบัติ การใช้เวลาฝึกปฏิบัติจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนด้วย

1.2.3 ควรจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพราะบรรยากาศจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและอยากเรียนรู้

1.2.4 มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ไว้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพราะวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าผู้เรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ได้ยาก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เช่น กาแฟ ถิ่นจี่ ส้มโอ สตรอเบอร์รี่ พืชทอง ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในผลิตภัณฑ์อื่นๆ